

ELŐFIZETÉS

Évesdíj:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.

Videki:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

Árnyékár:
 6 hónapra post. utalással 12 k.,
 minden átvételkor 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetilt
 vacutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 53.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, november 30.

Tartjuk valamennyi állásunkat az Isonzónál.

(Montenegró ellen előrehalad offenzívánk. — A bolgár csapatok Prizrend irányában folytatják az üldözést.)

Budapest, november 29. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszintér:

Nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszintér:

Az Isonzó menti csata tovább tart. A tegnapi kemény harcok is azzal végződtek, hogy csapataink összes hadállásait újra teljesen megtartották és bár az olaszok részéről hasztalan veszteségeik dacára roham, rohamra következett, az ellenség csak Oslavianál és a Podgorán tudott állásainkba behatolni, de újra kiverjük. Más pontokon összes támadásaik már tűzünkben hiusultak meg. A Monte San Michele körüli területet mindkét oldalon szinte nagyon jelentékeny olasz haderő hasztalanul támadta. San Martinonál a harminckilences számú gyalogezred és az egervideki hatodik számú népfelkelő gyalogezred tünt ki. E harcokban különösen az északi Isonzó-szakaszon a Tolmeintől északra fekvő hegyi állásaink ellen intézett heves támadásokat vertünk vissza.

Délkeleti hadszintér:

Északi és északkeleti Montenegró elleni offenzívánk halad. A cs. és kir. csapatok a Metalka-nyergen és Pribojtól délre nyomulnak előre. A bolgárok az ellenséget Prizrend irányában üldözik. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Ötszáz két ágyu a szerb hadizsákmány.

Berlin, november 29. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér:

Az egész arvonalon derült, tagyos időjárás mellett élénk tűzérési és repülő tevékenység uralkodott. Saint Micheletől nyugatra egy ellenséges repülőgépet arvonalunk előtt leszállásra kényszerítettünk és azután tűzérési tüzelésünk szétlőtte. Cominesben a legutóbbi két hét alatt az ellenséges tüzelés huszonkét lakost megölt és nyolcat megsebesített.

Keleti hadszintér:

Nincs jelentős esemény.

Balkán hadszintér:

Az üldözés tovább folyik. Több mint ezeröttszáz szerbet elfogtunk. A szerb hadjárat eddigi lefolyásáról szóló tegnapi jelentéshez kiegészítőleg meg kell jegyeznünk, hogy a szerbektől eddig elvett ágyuk száma ötszázkettő, köztük sok nehéz ágyu van. **Legfelsőbb hadvezetőség.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

A Tigris mentén visszavonulnak az angolok

Konstantinápoly. A főhadiszállás november 28-áról jelenti: *Irak-front:* Az angolok üldöző oszlopainktól szakadatlanul szorongatva kénytelenek visszavonulásukat folytatni. November 24-én estig tartó ellentámadásaink megakadályozták az ellenséges hadoszlopokat abban, hogy lábat vessenek előretolt állásainkban, amelyekbe benyomultak. Másnap erélyes támadásokkal, melyek estig tartottak, tovább szorítottuk az ellenséget. Amikor a rákövetkező éjjel másik hadoszlopunk az ellenség visszavonulási útját veszélyeztette, kénytelenek voltak gyorsan és rendetlenül visszavonulni, közben számos halottat, sebesültet, valamint nagymennyiségű hadiszert hagytak hátra a csatatéren. Csapataink ezernél több ellenséges holttestet számláltak össze, közöttük az angol lovasság parancsnokáé. Három gépfegyvert, zászlót, nagymennyiségű fegyvert, lőszeret, táviró-felszereléseket és egyéb hadiszert zsákmányoltunk. Üldöző oszlopainkkal előretörő önkéntesek szintén nagymennyiségű hadianyagot és felszerelési tárgyat zsákmányoltak.

Kaukázusi flottánk egy része a Fekete tenger északkeleti részében elsüllyesztett négy orosz vitorlást, ágyuzásával megrongált egy petróleummal megrakott orosz gőzöst és az ellenséges partokon épülő védművek építését megzavarta.

Dardanella front. November 27-én Anafortánál tűzérésünk hatásos ágyuzta az ellenség hadállásait. Az ellenség tűzérése két páncélos monitor hajóágyuinak támogatásával különböző irányban hatástalan ágyuzást folytatott. Délután két páncélos Kemikli Limant, egy cirkáló Ariburnut lőtte. Ugyanitt az ellenséges gyalogság is folytatott eredménytelen tüzelést. Ariburnunál tűzérésünk Kanlisir vidékén erősen kiépített acéllőrészekkel ellátott árokrészt, bombavetészekre szolgáló felszereléssel ellátott hadállásokat elpusztított. Az ellenségnek cirkálója és szárazföldi mo-

zsarai eredmény nélkül viszonzták a tüzelést. Seddil-Bahnál 25-ére virradóra heves bomba és ágyuharc támadt, tüzésünk az ellenség aknavető állásait elpusztította.

Érdekességek az aradi szerb foglyokról.

(Tömeges beoltás. — Mit beszélnek az uralkodó csatáiról.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 29.

Mintegy tíz nappal ezelőtt több ezer szerb katonafoglyot hoztak Aradra és a közös huszárlaktanyában lévő táborban helyezték el, ahol az orosz katonák is tartózkodnak. Mivel a község körében máris riasztó hírek terjedtek el a szerb foglyok egészségi állapotával kapcsolatban, szükségesnek tartjuk a publikum előtt feltárni a való tényállást. A községben ugyanis azt a hírdelmet ébraztatták, hogy a szerbek a legsúlyosabb járványokat hurcolták be Aradra és meg fog imméltódni a múlt évi félszemtes epidémia. Sietünk kijelenteni, hogy ez nem igaz. A Szerbiából jött katonák között mindössze három hólyagos himlőmegbetegedés történt. Resch Ferenc tábornok, a helyőrség parancsnoka, nehogy megisméltódiene a tavalyi sájnálatos események — amelyek lejátszódásakor a tábornok tudvalevőleg még nem funkcionált Aradon — elrendelte az aradi táborban lévő mintegy ötszáz fogolynak kolera és hólyagos himlő ellen való beoltását.

Ennek a nem eléggé díszírtés egészségi óvintézkedésnek végrehajtása tegnap, vasárnap folyt le a laktanyában. Az oltást a következő tíz orvos végezte: Grsur Viktor dr., Kiss Dávid dr., Kerpel dr., Lakatos Izsó dr., Spielberger dr., Luszt Ferenc dr., Sturza dr., Dénes dr., Sincó dr., Dragicevits dr. Az oltást Sauerwald dr. törzsorvos ellenőrizte. Ez az óvintézkedés azért volt valóban szükséges és azért nagyjelentőségű, mert a foglyok voltaképpen a városban élnek és a közöttük esetleg keletkezett ragályos megbetegedés esetleg könnyen széthurocolható a polgárság körében.

Erdekes volt az oltás lefolyása, amelynél a legnagyobb óvrendszabályokat fogantatosították. Először a honvédszázár laktanyában ötszázas turnusokban megfürdőtötték őket, a hajuktól, a bajuszuktól és a szakálluktól megszabadították a foglyokat, a ruháikból öt hatalmas modern kazánban, száraz gőzben kiirtották a tetveket és csak így kezdődött meg az oltás. A szerb foglyok között vannak tizenöt és hetven éves férfiak is, sőt egy női komitási is került közéjük, aki a combjába golyókat kaptott Manlicherinktől. Nagyon mulatságos volt, hogy az orosz foglyok nem skartak együtt lenni a szerbekkel. Az oroszok kijelentették, hogy ilyen szemét néppel nem érintkeznek.

— Ezek miatt van az egész világháború — mondták a cár gőzös katonái — mink nem eszünk velük egy tából.

A szerb foglyok nyugodtan tűrték az oltást.

— Ezt azért csinálják velünk — mondogatták — hogy meg ne haljunk.

Sokan vannak közöttük, akik románul is beszélnek. Az orvosok szóba ereszkedtek ezekkel.

— Hol van a királyotok? — kérdezte egyik másik orvos.

— Nem akarunk róla tudni; ő miatta pusztult el Szerbia.

— Hát György hercegről mit tudtok? A szerbek egyértelműen azt jelentették ki, hogy Györgyöt a szerb katonái ölték meg.

— Hát Sándor trónörökös merre van?

— Az már régen ámentelt Montenegróba, — felelték kedélyesen.

A megsemmisült Szerbia harcos fiai nem voltak olyan szármalmasan rongvosak, mint hinni lehetett volna. Csak az étel hiányát érezték, mert azt keveset kaptak a fronton. Most annál többet ehetnek, mert például tegnap délben is sertéshus volt káposztával. Ilyen finom ebédjük azonban csak vasárnap van; a hét többi napjain tengeri halat, főzeléket és egyéb tápláló étkeket kapnak. Reggel fekete kávé, este pedig levest, főzeléket, kenyeret. A foglyok között nincsen tiszt. A magukkal hozott szerb pénzeket mostanig be szabad volt váltatni a bankoknál, azonban utabbi utasítás szerint a magukkal hozott pénz beszoigáltatandó a hadügyminiszteriumba, mert központilag történnik azok beváltása.

Görz legnehezebb napjai.

(Az olaszok gránátzázara. — A bevetetlen állások.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, november 29.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Azok a harcok, amelyek november 27-én délután Oslaviánál dühöngtek, a legnehezebbek, legvéresebbek és legelkereredettebbek voltak azok közt, amelyet az olaszok a görzi hídfő ellen intéztek. A küzdelem november 28-án éjszaka az ellenség kudarcával végződött, mert minden egyes támadása, amelyet friss erőkkel meg-megújított, nemcsak hogy megüszült, hanem egy rohamunkkal még vissza is szerezünk egy korábban elvesztett előállást.

Ebben a sikerben különösen nagy része volt tüzésünknek, amely, bár az oslaviái és podgorai támadások következtében alig jutott levegőhöz, mégis olyan határozatosan tüzelte a rendkívül megerősített előállást, hogy a 17. gyalogezrednek egy gyengébb százada, amely a Freitag József dr. tartalékos hadnagy vezette, rohammal elfoglalta az előállítás egy részét, míg a többi részt a 18. és 77. gyalogezrednek csapatai hódították vissza. Az elfogott olaszok azt mondják, hogy még akkor éjjel általános rohamot terveztek Oslavija ellen, amely azonban rettenetes ágyutüzelésünkben összeomlott, Oslaviánál legkevesebb ezer olasz katona holtan fekszik. Hajnali félhárom órakor megkísérelték az olaszok, hogy az elvesztett előállást ismét elfoglalják, azonban ezt a támadást tüzésünkkel elhárítottuk.

Sikerrel védjük a San-Michele hegyet.

Berlin, november 29. A Berliner Tageblattnak jelentik a délnyugati hadszíntér sajtóhadiszállásáról: Az olasz támadások már napok óta igen hevesek a görzi völgyet délről elzáró 275 méter magas Monte San Michele ellen, amely a doberdói fensík északnyugati sarkán emelkedik. Lábánál torkolódik az Isonzóba a Wippach folyócska. A támadás direkt a hegy ellen irányul, amelynek lövészárkai éjjel-nappal nehéz gránátokkal lövi az ellenséges tüzés. Ódairól a San Martino falu közelében lévő állásokra is tüzelnek az olaszok, valamint a Wippach torkolatától északra is. Itt siriái és magyar, amott pedig karintiai és magyar ezredek tartózkodnak a bombázott állásokban, amelyek ellen az olaszok gyakran tíz-huszszoros rohamoszlopokkal támadnak. Elkeseredett közelharcokkal minden egyes esetben kiverették a benyomult ellenséget.

Az összerombolt Görz.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az összerombolt Görzből már egyre újabb megrázó hírek érkeznek. Az összelőtt s részben beomlott házak és utcák száma folyton nagyobb lesz, valamint a meoitt polgári személyek száma is igen nagy. Számos áldozatot a romok maguk alá temettek. Különösen sokat szenvedtek a déli vasut közelében levő városrészek, a szép Via Luigia. A régi domot, melyben Tintoretto irkáiának egyik lapijából származó „Assunta” kép van, szintén bombázták. Hogy ez az értékes műredek meoérdült-e, még nem állapították meg. Az ismertebb épületek közül össze vannak rombolva: a reáliskola épülete, a kerületi előjáróság, a városi fürdő, a Post-szálló s több palota.

Lövések érték a főter összes házait, továbbá a Castello, Signori, Vetturini és Semminarstrasse minden házát. Az éraeki kollegiumot egy repülő bombája találta és kigyuladt. Az irgalmas testvérek kórházát is megrombolta egy gránát.

De ez még nem teljes száma az elpusztított épületeknek. Az egész belső város a Piazza Cornotól a Corso Francescoig is van rombolva. Amellett az ágyuzás folyton tart s a Görztől délre eső falvak házai is égnek.

Olasz jelentés az Isonzó-harcokról.

Lugano. Az olasz vezérkar a következő jelentést adta ki:

Kis csapatok vállalkozásai és élénk tüzéségi tevékenység a trentinói fronton némi előrehaladással, különösen a Felizon-patak völgyében. (A Felizon-patak a Boitoba ömlik.) A Krnszakaszon csapataink a Mrzli Vrh ellen támadva, százhusz foglyot ejtettek, köztük öt tisztet. Szüntelen harcok folynak a Görztől északra elterülő magaslatokon. A tüzéségtől támogatva, csapataink részt nyertek a mély drótsövényeken, amelyek végig vonulnak a frontszakaszon. Az ellenség harminc foglyot vesztett. A Karszt-fensíkon tüzéségi harc. Gyalogságunk megerősítette a kivívott állásokat és visszaverte az ellenséges támadásokat. Eközben nyolcvankilenc foglyot ejtettünk.

A hóba temetett Krn.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Bár hivatalos jelentésekben már hetek óta nincs szó a Krnről, azonban az isonzó front eme legészakabb pontján sincs pihenés a csapatoknak. Hadvezetőségünknek gondja van arra, hogy azokat a harcokat, akik itt a jég és a hó hirodalmában küzdenek, minden szükséges hőmival felszerelje. Ezek a derék katonák sokkal több élelmet kapnak, mint az egyéb pontokon harcoló csapatok és a ruházatuk is melegebb. Az utánpótlást rendszeresen berendezték és a fedezékek mintszerűen vannak kiépítve. A hó ellen minden állás védőfalakkal van ellátva és nagy hó borítja nemcsak a régi dróttakadályokat, hanem a temetetlen olasz halottakat is. A lövészárkoknál felhalmozott homokzsákok kövé faanyag. Ahová csak a szem tekint, mindenütt hó és hó. Ez ebben a téli világban, kétezerháromezáz méter magasságban, a Krn karsztzikkái között sem szűn tel a harc. Az ágyuk dörögnek és az ellenséges gyalogság kisebb rohamokra vállalkozik. Az olasz gyalogosok páncéllemezekkel védekeznek roham közben. Számos olasz csapat még páncélsíakkal is fel van szerelve, amely azonban a Manlicher-golyóink ellen nem nyújt védelmet. A magaslatokon igen élénk az élet, teherhordó állatok tárnak fel és le; drótköélpályák viszik az élelmet és szorgalmas munkásbetegek dolgoznak a védőfalakon, amelyek a avinák ellen biztosítják állásainkat és az odavivó utat.

Vilmos császár

Ferenc Józsefnél.

(A szövetséges uralkodók találkozója. — Unneplik Bécsben a diadalmas német császárt.)

— Távirati tudósítás. —

Bécs, november 20.

A világháború nagy eseményei között is hatalmas jelentősége van annak a látogatásnak, amelyet a német császár ma Bécsben tett. A nagy élet-halál harcban, a központi hatalmak győztes és diadalmas védelmi háborújában Vilmos császár járt mindenütt a hadak élén. Rigától Bessarabiáig, Yperntől a szerb határig minden fronton ott a szeme, a vasakarója és ott van ő maga is, aki hadbaszállva tölti a háboru hónapjait, mint akármelyik katonája. Amióta a harcok kiterjedtek, ma találkozott először a két szövetséges és egymást vállvetve támogató ország uralkodója, ma amidőn Vilmos császár nagyobb hivatalos fogadtatás nélkül Bécsbe érkezett azért, hogy felkeresse a szövetséges uralkodó társát, Ferenc József királyt és császárt schönbrunni rezidenciájában.

A császár érkezése.

A német császár jöttére nem készült hivatalos parádé, azonban a penzinger pályaudvartól Schönbrunnig feldiszipítették az utcákat ma reggel. Német, magyar osztrák, bolgár és török lobogók lengtek a házakról és óriási tömegben lepte el a lelkes hangulatban levő bécsi nép az utvonulat. A penzinger pályaudvaron déli növények és zászlódísz mutatta az ünnepélyes várakozást és a sietőtől biborszönyeg futott az udvari váróteremig.

A császár érkezését 11 órára jelentették, de már tíz órakor ott voltak mindazok, akiknek az uralkodó fogadtatásánál jelen kellett lenni. Az udvar részéről Ferenc Szalvátor főherceg lovassági tábornok, aki a schleswig-holsteini 16. huszárezred egyenruhájában és Károly István főherceg német tengerügyi egyenruhájában. Károly Ferenc József főherceg trónörökös a 2. wessfáliai huszárezred egyenruhájában, mellén az I. osztályú vaskereszttel érkezett meg. A trónörökös a király bizta meg ezzel, hogy a pályaudvaron fogadja Vilmos császárt. Károly Ferenc Józsefet kamarai előjárója, Lobkowitz Zdenko herceg, vezérőrnagy kísérte.

Amikor pontosan a megállapított időben az udvari különvonat berobogott, a császári szalonkocsi ajtajában megjelent Vilmos császár alakja. Az uralkodó osztrák-magyar tábornagy egyenruhájában volt, mellén a Mária Terézia katonai renddel és a Szent István-rend nagykeresztjének szalagjával.

Károly Ferenc József a kocsi lejárataig a császár elé sietett. Vilmos császár gyorsan leállt és megcsókolta a trónörökösöt, melegen megcsókolta a kezét, majd Ferenc Szalvátor és Károly István főhercegek felé fordult, akiket szintén melegen üdvözölt. Az üdvözlés után a trónörökös bemutatta a császárnak a tiszteletére összegyűlt hivatalos személyiségeket.

Vilmos császár kíséretében volt Tschirschky-Bögenhoff bécsi német nagykövet, Kagenock gróf német katonai attasé, Freiberg báró korvettkapitány, német tengerészeti attasé, akik Gaenserndorff a császár elé utaztak és csatlakoztak kíséretében.

Bevonulás az ünneplő fővárosba.

Amikor az udvari váróteremén áthaladva a császár oldalán Károly Ferenc József trónörökös az udvari autókhoz ért a pályaudvar előtt várakozó tömeg harsány üdvözlésbe tört ki. A rendkívül lelkes hangulatban levő bécsi nép tomboló ünnepélyes üdvözlésével a császár a trónörökösrel az első népkocsira, amely a schönbrunni kastély hídján keresztül a közönség sorfala közt haladt Schönbrunnba. Lépten-nyomon meg-megújult a lelkesedés, így ért a császár a schönbrunni kastély parkjába. Ferenc Szalvátor és Károly István főhercegek Pansigból bécsi palotájukba hivatottak, ellenben a császár kísérete Schönbrunnba ment ki. A kastély bejáratánál a nagy órszög fegyverbe lépett és harsány katonai tisztelegéssel fogadta az uralkodót.

Vilmos császár Ferenc Józsefnél.

Az udvari autó a kék lépcső előtt állott meg, amelynek az alján a császárt Montenuovo herceg első főudvarmester és gróf Cholonevsky főszertartásmester várta, míg fenn a lépcsőcsarnokban Ferenc József király porosz tábornagygy egyenruhájában, mellén a fekete sas-rend narancsszínű szalagjával várakozott a néhány lépcsőfokon elébe sietett vendégének.

A két uralkodó melegen váltott csókokat és melegen megrázták egymás kezét. A nagy galérián keresztül Ferenc József király a Mária Terézia-teremben, onnan pedig a külföldi uralkodók számára fenntartott lakosztályok nagy szalonjába kísérte szövetségesét és barátját, aki itt rövid ideig kipihente az ut'váradalmait.

Déli tizenkét órakor a német császár lakosztályában villásreggeli volt, amelyen a két uralkodón kívül csak Károly Ferenc József trónörökös vett részt. A német császár kísérete, Montenuovo herceg, első főudvarmester, Paar gróf főhadsegéd, Cholonevsky gróf főszertartásmester, Lobkowitz Zdenko herceg vezérőrnagy, a trónörökös kamarai előjárója külön reggeliztek.

Tschirsky nagykövet kitüntetése.

Vilmos császár délután a német nagykövetségre ment, ahol résztvett a nagykövet által adott teán, amelyen Károly Ferenc József trónörökös is megjelent.

A császár itt magányította át Tschirsky nagykövetnek a vaskeresztet Lohrbach herceg helyettes katonai attaséjának és Götting korvetkapitányának, aki a nagykövetséghez van beosztva, szintén átnyújtotta a császár a vaskeresztet.

Tisza Vilmos császárnál és a királynál.

Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett. A Bankassal Magyar Házban szállt meg, ahol báró Rosner Ervin-nél, a király személye körüli miniszterrel táncoskozott. Ezután meglátogatta báró Burján István közös külügyminisztert. Délután Tisza István gróftól Vilmos császár, majd a király magánkihallgatáson fogadják. Este Tisza visszautazott Budapestre.

A császári ezután még Körber közös pénzügyminisztert és Weiskirchner dr. bécsi polgármestert is fogadta kihallgatáson.

A császár koszorúja.

Délután Kagenock gróf őrnagy, német katonai attasé megjelent a kapucinusok sirtombjában a német császár nevében két pompás koszorút helyezett el Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös koporsójára.

Az udvari ebéd és az elutazás.

Este fél hat órakor 5 feleégánél a schönbrunni kastélyban intim jellegű udvari ebéd volt. Az ebéden a királyn kívül Vilmos császár a hozzá díszszolgálatra beosztott, Tschirsky német nagykövet a követség személyzetével, Burján báró külügyminiszter Montenuovo herceg főudvarmester, Paar gróf és Boltraub báró főhadsegédek, Cholonevsky gróf főszertartásmester, Schiessl báró kabinettitkár is részt vettek. Az ebéd fél hatkor kezdődött. Az uralkodók az ebéd befejeztével cseréltak.

Vilmos császár miután a legszivélyesebben elbucsuzott Ferenc József királytól a schönbrunni kastélyban, este hét óra tíz perckor a penzinger pályaudvarról elutazott. Vilmos császárt, aki osztrák-magyar tábornoki egyenruhát viselt, a trónörökös kísérte ki a pályaudvarra, akitől ott a császár szíves búcsút vett. A pályaudvaron megjelent Tschirsky gróf német nagykövet is. Amikor a vonat már elindult, a trónörökös a császárt, aki a szalonkocsi ablakánál állt, katonai tisztelegéssel üdvözölte.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: „Legénybucsu”.
Szerda: „Legénybucsu” operett első kiadás szerint.
Csütörtök: „Legénybucsu” második kiadás szerint.
Péntek: „Timár Liza”.
Szombat: „Ártatlan Zsuzsi” operett repris.

* A legénybucsu pompás zenéje meghódította az aradi közönséget. A csütörtöki premier óta napról-napra tölt ház élvezte és tarsolta végig a Strauss estét. Ez a muzsika annál vonzóbb, annál szebb minél többször halljuk, lágy melódiai a mostani operett zenekar dallamai fölött állanak melegségekben, szépségben. Vasárnap este játszották a második szereposztásban Horváth Mici Stella grófnét, Járai Böske Stelit, Barics Gyula Ottinghausen bárót játszották. Járai pedig Muki bárót játszotta. Nehéz eldönteni a ezt a közönség tetszésére bizzuk, melyik együttes a jobb. Mind egyik egyformán jó. Itt csak azt állíthatjuk meg, hogy Horváth Mici dicsőült volt látéka és szép hangja a lezárás h tetszést eredményezte, Járai Böske Steli szerepében füves, temperamentumos és jól táncol. Barics alakítása egyike legjobb szerepeinek, komoly, férfias alakításáért, kellemes, meleg baritonjára nyílt színen egymás után ünnepltek. Járai Muki báró szerepében nem volt utánozója a szerep budapesti személynéjének, amennyiben nem egy éltebb udvarlót, hanem egy ideges, félszag fiatal legénykét adott, aki mindvégig derűs hangulatban tartotta a közönséget. Úgyes táncos és szép énekét többször megtapsoltuk. Mindkét szereposztásnak egyenlő erőssége Kovács Mihály karmester gondos és művészi vezetésével a zenekar, amely Strauss zenéjét tökéletesen érvényre juttatja. (W.)

* **Andrényi Károlyné báróné a Kölcsey Egyesület alapító tagja.** Andrényi Károlyné báróné szép levél kíséretében 200 koronát küldött **Varjassy Arpád** kir. tanácsosnak a Kölcsey Egyesület elnöknének az egyesület céljaira, hogy ezzel is befejezésre juttassa a kulturgyűlölet munkája iránti elismerését. Az egyesület elnöke azonnal javaslatot teszi a választmánynak, hogy Andrényi Károlyné báróné adományát alapító tagsági díjnak tekintse és a bárónét az egyesület alapító tagjainak sorába iktassa be.

* **A színház hírei.** A **Leánybucsu** című újakt aratót operett, a közönség általános elhíjjára, tovább is műsoron marad, még pedig felváltott szereposztásban, úgy, hogy szerdán az első kiadás és csütörtökön a 2-ik kiadás szereplőivel, a hét többi napjain pénteken a **Timár Liza** és szombaton **Az ártatlan Zsuzsi** pompás operett kerül színpadra, a fő szerepekben **Horváth M., Járai B., Bircs, Gyász, Járai S., Benkóné, Pokor S.,** stb. Előkészületben **"Évike"** a Magyar Színház legújabb vígjátéka. **Buksei, Csányoszerlem, Herceg k. a.** operett-reprizok. **Érdekes a hadbavonult katonák karácsonyi ajándéka javára.** Nagy előkészületek előzik meg az a minden tekintetben érdekesnek ígérkező előadást, amelynek egész jövedelmét a fenti néma cölra szánta a színházra, az előadás egyik kimagasló része lesz **Földes Imre**nek **"Pardon"** című vígjátéka, melyben **Hepesné, Dellé, Kertész, Várnai** játszóak a főszerepeket, lesznek továbbá új és aktuális magánjelenetek, ének, kupa, stb. A társulat nagy gondot szentel az egész műsor, melyben az egész személyes részt vesz. A közönség pedig méltányolni fogja a társulat ama fáradozását, hogy karácsony estjére a tábortban lévők felett el ne vonuljon anélkül, hogy az itthon levők meleg szeretetéről meg ne győződjenek.

* **Leánybucsu.** (Vígjáték újosság az Újvilágban.) A bécsi és budapesti színházokat hosszú idő óta urálja egy kiváló bohózat, mely a maga ragyogó ötleteivel, mulatságos jeleneteivel teljesen leköti a közönség figyelmét és meleg, derűs estéket varázsol a nézőtérnek. A bécsi kedélyesség, mely végig vonul a darab minden jelenésén, az a mesterkedés nélküli közvetlenség, amely a maga őszerejével dolgozik: teljes sikert biztosítanak annak a vígjátéknak, amelynek tárgya is vonzó, érdekes és kedves. Egy híres bécsi művész **Gószár Waldau** alkotta a darab műsorejét és ez is biztosítja azt a népszerűséget, amelyet a kép mindenütt elért. — **Lyon Lea,** az idén évad legnagyobb színházi sikerének titkos felvételét az **Uránia** szerezte meg és a legközelebb bemutatja a filmet, mely minden tekintetben magas tulszárnyalja az eddigi magyar termékeket.

* **A halottak nem hazudnak.** (Nagy Nordisk-műsor az Apollóban.) A világhíres Nordisk-filmgyár kiváló művésze domborodik ki az Apolló-színház új műsorán, amelyben ma gyönyörködött a színház megalakultára. A műsor kulcsa: A halottak nem hazudnak című 3 felvonásos társalgási drama, amely eredeti szövegével szinte idegessé teszi a nézőt. Dioni, a zűlélt gonosztevő még a halálos ágyán is bosszúról gondolt a Főbíró vizsgálóbírónak ezt hazudta, hogy a menyasszonya neki szeretője volt. A vizsgálóbíró lelkében felébred a rettentő vád: a halottak nem hazudnak. Dioni halála után kiderül az igazság: a halottak is hazudnak s a két ember egyesülésének többé nincsen akadály. Művészi tökéletességgel rendezte meg ezt a gradionus képet Nordisk-filmgyár, amelynek legkiválóbb erdei: **Ebbe Fröhlich, Ebba Thomsen** és **Aase Hertel** játszóak a főszerepeket. Az új műsor, amely teljesen Nordisk-képekből van összeállítva, három ragyogó szellemes, finom Nordisk-vígjáték szerepel. Valamennyiben látunk a pompás Muki és a két társ, akiknek a pusztán megjelenése is kacagásra készteti a nézőt. Megállapítható, hogy a Nordisk-műsorok hatalmas sikere volt. Az Apolló még kedden mutatja be a fennemenális Nordisk-képeket.

Oroszország támadást tervez a román határon.

(Gyanus csapatösszevonás a Duna mentén. — Megfélemlítő tüntetés az oroszok célja.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, november 29.

A „Moklova” írja: A cár renii tartózkodása alkalmat adott egyes romániai lapoknak, hogy beszámoljanak a négyesszövetség azon határozatáról, amely szerint az entente követelni fogja a Besszarábiában összpontosított orosz csapatok átvonulását Románián, Bulgárián ellen. Sőt részleteket is olvasunk arról, hogyan fog az átvonulás a Duna magtörémi és hogy az oroszok a román Dobrudza melyik pontján fognak kihajózni, hogy a bolgárokat megtámadassák. Ezek a lapok még a pillanatot is megnevezik, amelyikben az oroszok balkáni akciója kezdetét veszi.

Mind ezeknek az esetelése ezen utasok minden tartózkodása és minden felháborodása nélkül történik.

Kérdések: számolnak-e ezek az utasok, a mikor a közönség között ilyen híreket közlő portálnak azzal, hogyha a mi népünket hozzá szoktatjuk a mi területünk megsértésének lehetőségéhez, a legszerencsétlenebb eszközt használják céljaik érdekében, amennyiben megadzik a románok azon fatális egykedvűségét, hogy a történelem legnagyobb kalamitásait és legvéresebb sértésait is minden felháborodás nélkül fogadják.

A Dunamenti bolgár városok sorsa.

Bukarest. Silistrából jelentik a bukaresti lapoknak:

A Besszarábia déli részén történő orosz csapatmozdulatokkal és a cár renii látogatásával kapcsolatban ma az a hír terjedt el a városban, hogy jönnek az oroszok.

Beszélik, hogy a cárnak Reniből való elutazása után mintegy száz uszályhalyó, csapatokkal és tüzérséggel megrakva, indult el a Dunán, hogy megtámadja a bolgár partokat. Az uszályhajókat hadihajók kísérik.

Ruszesukból érkező személyek megerősítik azt a hírt, hogy a bolgár hatóságok megelőzendő a városoknak az oroszok általi bombázását, tudatták a lakossággal, hogy a várost kiüritik.

Nem szálltak ki román parton orosz csapatok.

Bukarest. Jassyból jelentik a bukaresti lapoknak:

Tegnap este és ma egész nap azt a tendenciózus hírt terjesztették a városban, hogy az oroszok kihajóztak a román parton. Az illetékes hatóságok a leghatározottabban megcáfolják ezt a tendenciózus hírt.

Orosz tüzérség gyakorol a határon.

Bukarest. Tulceából jelentik a bukaresti lapoknak:

A Reni környékén állomásozó orosz tüzérség tegnap délelőtt megkezdte lögvakorlatait. Az ágyuzás Isaccoegig hallatszik.

Hol lesz az orosz offenzíva?

Bukarest. Tulceából jelentik az oroszbarát lapok egyikének:

Biztos információ szerint, a Besszarábia déli részében lévő csapatokat a napokban a galicai frontra küldik, hogy részt vegyenek az ottani kezdődő offenzívában. (Tehát nem Bulgária ellen?)

A duna hajózás.

Bukarest. Calafatból jelentik a bukaresti lapoknak:

Az osztrák és magyar gőzhajók a Dunán élénken közlekednek. Szerdán és csütörtökön két gőzhajó négy uszályhajóval haladt el Vidin felé. Eo egy Vidinből is indultak el gőzhajók uszályhajókkal a Dunán lefelé. Csütörtökön délelőtt egy osztrák-magyar monitor haladt le a Dunán. Lom-Palankától Vidin, Severin és Verciorova felé az osztrák-magyar gőzhajók utasokat is szállítanak.

A szalonkii zűrzavar.

Bukarest. A bukaresti lapok reprodukálják az orosz utasok azon szalonkii táviratait, amelyek szerint Szalonkiban napirenden vannak a torzalkodások, sőt véres összeütközések az angol és görög katonák között. Erre való tekintettel a négyesszövetség Szalonkii körül nagyobb területet kitűriteni szándékozik. Műserezt követelni fogja a Szalonkii-Németország és a monarchia közötti távirati összeköttetés megszakítását.

A Balkánra szánt orosz haderő.

Berlin. A Lokalanzeiger jelentik Christianiából: A Pruth vidékén és Odessában koncentrálták a Balkánra szánt csapatokat. Ezek száma 350 000 (?) közülük 150 000 ember van, míg a többi Reniben és Odesszában. A csapatoknak körülbelül ezer japán gyártmányú ágyú áll rendelkezésére.

Amikor a cár Reniben.

Csernovic. Miklós cár besszarábiai tartózkodása alkalmával a lakosság a legszörubb üdvözletnek volt kitéve. Számos embert interpelláltak ezekben a napokban.

Olasz renülő Csernovic felett.

Bács. A sajtóhadiszállásról jelentik: Tegnap orosz renülő jelent meg Csernovic felett és több bombát dobott le. A kár jelentéktelen. Tüzérségünk üldözőbe vette a gépet, amely csak nehezen menekült meg.

Az oroszok a központi haderejéről. Bernből jelentik: A pétervári Bourse Gazette katonai kritikusa a központi hatalmak haderejét következőképpen állítja meg: A különböző frontokon 170 német hadosztály és 64 osztrák hadosztály van. Ide nincsenek beleszámítva a lovashadosztályok, melyekből egyedül az orosz határon 28 hadosztály van. Ezek a számok természetesen nem jelentik Németország egész haderejét, mivel Németország belsejében még rengeteg tartalékos vár kiképzésre. Bulgáriának 8 hadosztály, vagyis 300 000 ember harcol a szerb fronton.

Ferdinánd király trónbeszéde.

(A román kamara megnyitása. — A Bratianu-kormány és az ellenzék.)

— Távirati tudósítás. —

Bukarest, november 29.

A bukaresti lapok jelentik:

A Bratianu miniszterelnök lakásán tegnap délelőtt megtartott minisztertanácson az összes miniszterek részt vettek, Porumbaru külügyminiszter kivételével, aki a minisztertanács idejében a királlyal dolgozott. Részt vett továbbá a minisztertanácson Foreckide, a kamara elnöke.

Bratianu miniszterelnök jóváhagyás végett bemutatta a parlament megnyitásakor elmondandó trónbeszédet. A trónbeszéd szerfelett rövid, egyetlenegy törvényjavaslatot sem említ meg, a mi pedig a külügyi helyzetet illeti, igen terjedelmes kijelentésű, súlyt fektetve azonban a nemzeti aspirációkra. Ami a trónbeszéd feletti parlamenti vitát illeti, a minisztertanács elhatározta, hogy a vitának szabad folyást enged, a kormány azonban semmit sem válaszol a külügyi helyzetre vonatkozólag. A belügyi kérdésekre vonatkozólag elhatározta a minisztertanács, hogy minden bejelentett interpellációra válaszolni fog.

Egyesülésre hívja a király a pártokat.

Bukarest. Bratianu miniszterelnök pénteken terjesztette a király elé aláírás végett a trónbeszédet, amellyel a törvényhozótestületek ülészaka november 28-án megnyílt.

A trónbeszéd alapján nagyon rövid, terjedelmesebb csak a nemzetközi helyzetre vonatkozólag lesz. Néhány szóval azután felhívást intéz az összes pártok egyesülésére, tekintettel azon fontos eseményekre, a melyek az ország határán végbemennek. A trónbeszédnek van egy része a hadseregre vonatkozólag, amelyben azon reményének ad kifejezést, hogy biztosítani tudja azt a politikai helyzetet, amely megfelel Romániának. Bratianu kéri fogja a királyt, aki egy kisre övöngélikedik, hogy személyesen nyissa meg a törvényhozótestületek ülészakaát.

A oroszofflek a kamara ülésén.

Bukarest. A november 28-án összeült román kamara ülésén a Filipescu-Jonesou párt valóságos interpelláció szöveggel akar kellemtelenkedni a Bratianu-kormánynak, de arra annak, hogy ez külpolitikai interpellációkra válaszolni nem fog. A király trónbeszéde ugyanis alkalmas lesz arra, hogy a korona és kormány álláspontja Románia magatartását illetőleg a lehetőségek határai között világosságot nyújtson. A oroszoffil párt fent jelzett magatartásával ellentétben, amint a konzervatív-párt orszámai jelentik, a Marghiloman vezérlete alatt álló hivatalos konzervatív-párt magatartása a következő lesz: A felirati vita alkalmával Marghiloman a szenátusban, E. C. Arion pedig a kamarában fel fognak szólalni és kijelentik, hogy hűek maradnak a párt azon álláspontjához, amelyet Marghiloman a párt-klub megnyitása alkalmával körvonalazott. Amennyiben a román kormány csatlakozik a szóbanforgó elvekhez, a párt fenntartás nélkül tovább is támasztani fogja.

Bratianu öccse Románia készenlétéről.

Bukarest. Bratianu Vintila, aki az utóbbi időben sűrűn szerepel a miniszterielöltek listáján, nagyrészt nyilatkozatában behatóan tárgyalja a Románia számára a világháború folyamán adott beavatkozási lehetőségeket és beható mérlegelés után megállapítja, hogy egy oly kis és a modern háború méreteihez képest szegényes eszközök fölértelmező országának, mint Romániának, ezidőig nem lehetett másképpen cselekednie, mint ahogy cselekedett.

— Vezetőnk bölcsességén kívül — mondja Bratianu — Atvánk Istene és ama jó sors óvott meg minket az alkalmattól is, amely náunket sok századon át a legnagyobb veszélyek idején megróta.

Bratianu Vintila objektíven tartott nyilatkozatában következő konklúzióhoz jut:

— Ama rázkódtatás, melynek szemtanúi vagyunk, igen nagy, az érdekek és vetélykedések, melyekért az egész két pártra osztott világ küzd, sokkal hatalmasabbak, semhogy az egyik párt legyőzése előtt békéről szó lehetne. Ez ötből teszi eme nagy világegyetem népünk jövőjéért fokozott mértékben kérdésessé. Eme sors elsősorban a román állam erejétől függ. Ha, amint hisszük, létünk tekintetében életkérdést fognak felállítani, amint az eddigi események vizsgálatából kitűnik életkérdésünk valószínű jövőbeli fejlődése érdekeinkkel összhangban fog kialakulni, úgy azok védelmére csak egy feltételeit kell majd teljesítenünk, t. i. minden meggondolatlan akciótól óvakodni, amely jogainkat csorbíthatja és erőnket nem gyűjti ama órára, amely útni fog.

Addig is halterületen védekezünk az igazság ellen, kifelé pedig ama kísértés ellen, amely érdekeink védelmének lehetőségét kizárhatja. Minál közelebb jön a vihar, annál nagyobb lélekienléttel kell az eseményeket mérlegelnünk és ebben segítségünkre lesz a jogaink erejében való öntudat.

Új német katonai attasé Bukarestben.

Bukarest. Herceg Schoenburg-Lippe, a bukaresti német követséghez attasévá nevezett ki.

A négyesszövetség bukása a Balkánon.

Bukarest. Szófiából jelentik a bukaresti lapoknak:

A Szófiában meglehetősen hívtalosan „Dnewnik” írja: A központi hatalmak győzelme a Balkánon, a négyesszövetség teljes katonai összeomlását jelenti, de különösen Angliáét, amelyet a legnyitósabb csapás ért. Mihelyt a franciákat és angolokat, valamint a szerbek utolsó töredékét Makedóniából elűzik, a municióval és fegyverrel bőven ellátott Törökország erőteljes offenzívába kezd Egyiptom ellen. Ennek az offenzívának a következménye pedig az lesz, hogy Assia és Afrika mohamedánjai tömegesen fognak talpraállni. A négyesszövetség hatalmainak tehát már világorészeken is harcolniuk kell majd, amivel végzetük meg lesz pecsételve.

A Széchenyi-gőzmalom új igazgatói.

(A Neuman bárók az igazgatóságban. — A részvénytársaság rendkívüli közgyűlése.)

At Aradi Közlöny tudósítójától

Arad, november 29

Az aradi Széchenyi gőzmalom részvénytársaság tegnap délelőtt tizenegy órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgysorozatában az alapszabályok módosítása és a megüresedett igazgatósági tisztségi helyek betöltése szerepelt. Az Aradi Közlöny hónapokkal ezelőtt megírta, hogy a Széchenyi gőzmalom részvényeinek egy nagy része az aradi Neuman testvérek cég kezébe került. Ennek a tranzakciónak természetes következménye volt, hogy a részvényesek helvet foglaljanak a részvénytársaság vezetésében. A tegnapi rendkívüli közgyűlés ezt a kérést sikeresen meg is oldotta, amennyiben a három üresedésben lévő igazgatósági helyre egyhangúlag beválasztotta Neuman Alfréd bárót, Neuman Károly bárót és a Neuman cég irodafőnökét, Fuchs Ignácot.

A közgyűlést Kintzig János vezette. Miután megállapította, hogy a rendkívüli közgyűlésen tíz részvényes jelent meg 256 részvény képviselésében, a közgyűlést megnyitotta. A jegyzőkönyv vezetésére Zubor Imre dr.-t és hitelesítésére Szathmáry Mihályt és Ecker Gyulát kérte fel. Ezután az alapszabályok egyes pontjainak módosítása következett. Jelentősebb változás ment keresztül a 34. szakasz, amely kimondja, hogy az igazgatóság fáradozásának jutaléka ezennel 18 000 koronánál kevesebb nem lehet és a 45. szakasz a tisztviselői nyugdíj intézet és nyugdíj alap létesítését határozza el.

Az alapszabályok módosítása után az elnök bejelentette, hogy Tagányi Sándor dr. igazgatósági tag és Hebs Béla felügyelő bizottsági tag állásukról lemondottak. A megüresedett három igazgatósági tisztségi helyre javasolta, hogy Neuman Alfréd bárót dr. Neuman Károly bárót és Fuchs Ignácot válassza be három évi időtartamra a közgyűlés. A jelenlevők az indítványt egyhangúlag elfogadták. Elfogadta a közgyűlés azt az indítványt is, hogy a felügyelő bizottsági helyre egy évi időtartamra Fuchs Arnoldot válasszák be.

Ezután a rendkívüli közgyűlés az elnök elnökletével véget ért. A közgyűlésen jelen voltak Kintzig János elnöklésével Neuman Dániel báró, Kintzig Géza, Valder Gyula, Szathmáry Mihály, Ecker Gyula, Tenner Lajos, Fuchs Ignác, Fuchs Armin, Schwartz József és Leipnick Adolf.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkör a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Krusevo ellen vonulnak a bolgárok.

(Boszniában nincs ellenség. — Az entente csapatai visszavonulnak.)

Tábori tudósítás.

Budapest—Szófia, november 29.

Páris. Szalonikiből jelentik: A bolgárok megkezdték a támadást Krusevo ellen.

Francia jelentés a makedóniai harcokról.

Szaloniki, november 29. (Havas.) A rossz időjárás és a hó következtében az angol-francia arcvonalon semmiféle harci tevékenység nincs. A szerbek elhagyták Kacsanikot és teljesen visszavonulnak Albániába, azokon az utakon, amelyek Skutariba, Durazzóba és Santi Quarantába vezetnek. Az Úszkútból Mitrovicába vezető vasutvonalat az osztrák-magyar-német és bolgár csapatok teljesen megszállották. A bolgárok a Kacsanikból jövő osztagokkal megerősödve, tegnap megtámadták a szerbeket.

Roszzabbodott a helyzet a Vadar fronton.

Frankfurt. Ideérkezett jelentések szerint a szövetségesek helyzete a Vadar-fronton rosszabbá vált, különösen Gradszko és Velez között, ahol komoly veszteséget szenvedtek. A sebesültek szállítása Szalonikiba szakadatlanul tart. A szövetségesek Mudroszról barakkjaikat is magukkal hozták Szalonikiba s a kis Karaburun tok közelében állították fel azokat. Folyton indulnak triss csapatok a frontra, ahol számuk átlagosan 60.000 főre rug. Majdnem naponként érkeznek Szalonikiba újabb csapatok, amelyeket sietve Gevgheibe és Krivolakba küldenek.

Nincs ellenség Bosznia-hercegovina földjén.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Szerbia ellen operáló hadseregünk jobbszárnyának osztrák-magyar csapatai a legnehezebb terepviszonyok között is lépésről-lépésre előrenyomulnak, úgy, hogy teljesen megtisztították Bosznia-Hercegovinát az ellenségtől. Egyetlen montenegrói sincs többé a bosnyák földön és a szövetséges csapatok északról és északkeletről az egész vonalon átlépték a montenegrói határt.

Angol dum-dum golyók a Balkánon.

Konstantinápoly, november 29. A Tanin közli Engländer dr., egy itteni orvosnak a császári orvostudományi társaság elé terjesztett jelentését, amely megállapítja, hogy a Törökország ellen hadat viselő egyik nagyhatalom gyalogságának puskagolyói olyan maggal bírnak, amelynek közepe alumíniumból áll és amely, mintán az alumínium a csőben súlyánál fogva a találat pillanatában sokat veszít sebességéből, a mögötte levő ólomból álló rész nyomása alatt szilánkokra szakad. A lap megjegyzi, és a nagyhatalom Anglia, amely tehát tudatosan dum-dum golyókat állít elő.

Monasztirt angolok védik.

Bukarest, november 29. Szalonikiból jelentik, hogy a napokban érkezett angol csapatokat Monasztirtba szállították, hogy a kimerült szerb sereget megerősítsék velük. Az angolok azt állítják, hogy sikerülni fog Monasztirt tartani.

Terrorizálnak az entente csapatok Szalonikiben.

Szófia, november 29. A Pester Lloyd tudósítója írja: Nisből való visszatérésem alkalmával a szófiai pályaudvaron találkoztam egy bukaresti kereskedővel, aki éppen akkor érkezett meg Szalonikiból. Róth József, egy nagy bukaresti konfekciós üzlet tulajdonosa ez a kereskedő, aki két hetet töltött Szalonikiban s az ottani életről a következőket mondta:

— Mint svájci alattvaló minden akadály nélkül tartózkodhattam Görögországban, bár az angol és francia katonák ott mindenidegent terrorizálnak s minden külföldiben kémeket látnak. Szaloniki képe ugyanolyan, mint Marseille vagy más angol és francia kikötővárosok. Csak részeg angol és francia katonákat látni, akik az egész várost terrorizálják. Az angol katonák ugyanis minden járókelőnek kellemetlenkednek. Bojrányokat idéznek elő, eladák testükről az alsóruhát, sapkájukat, katonai felszerelési tárgyaikat s a pénzt elisszák. Az utcán van a vásár. Az angol katonák eladnak mindent s azt mondják, hogy a raktárból kaphatnak új holmit. A görögök hangulata az entente-hatalmak katonáival szemben határozottan ellenséges.

Az első ebéd a népkonyhában.

(Megnyitó a Zrinyi-utcai otthonban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 29.

Szép csöndben, az ünnepélyes keretek mellőzésével ma délben nyílt meg az aradi izraelita jótékony népkonyhája. Talán soha nem volt olyan nagy szükség erre a humanus intézményre, mint most, a háború második esztendejében, amikor megkétszereződött azoknak a száma, akik a szomorú viszonyok között igazán rá vannak kényeszerítve arra, hogy a különböző társadalmi egyesületek nemes célú intézményeit igénybe vegyék. Az aradi izraelita jótékony népkonyha nemes szívé, jólelkű tagjai is kétszer oly nagy lelkesedéssel láttak hozzá a népkonyha megnyitását előkészítő munkához.

A népkonyha mai megnyitására a mostani nehéz viszonyokat egyelőre nem lehetett látni. Az ebédért ma még csak kisebb számban jelentkeztek. A vendégek legnagyobb része gyerek volt. A népkonyha rendező körülmények között háromszáz embernek, vállalkozásra való tekintet nélkül, ad ebédet. Az ebédért a felnőttek husz fillért, a kicsik tíz fillért fizetnek. Ma azonban teljesen ingyen ebéd volt az egyesület felelhetetlen elnöknője halálának évfordulója alkalmából.

A mai menü zöldséglevesből és babfőzelékből állott. Igazán élvezetet nyújtó látvány volt a megjelent közönség számára, hogy milyen boldogan szücsöllék a toprongyos, piros arcú kisgyerekek és kislányok az izletes forró ételt.

A megnyitón az egyesület vezetőségéből Tenner Józsefné és özvegy Wallfisch Arminné és dr. Tisch Mórné jelent meg, míg az ebédet Leopold Zsigmondné, Kutta Gyuláné és Somogyi Gyuláné szolgálták fel.

A népkonyha mátol kezdve déli tizenkét órakor Zrinyi-utcai helyiségében minden nap nyitva lesz. A tél kemény napjaiban egyike lesz ez a mindig barátságos meleg otthon azoknak, amelyek hozzájárulnak a háború gazdasági viszonyait nehezen viselő sorsának enyhítéséhez.

Aradi ügyvéd az Isonzó-csatában.

(József főherceg dicsérete a hatvan-egyeseknek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 29.

Vajda Iván dr. aradi ügyvéd, mint tartalékos főhadnagy küzd egyik temesvári gyalogezredben — amelynek vitézségét az Isonzó-csatáról beszámoló sajtóhadiszállási jelentés is kiemelte — az olasz harctéren. A harctér egyik sokat emlegetett pontjáról írja Vajda Iván dr. a következőket:

— Wiegand Károly amerikai hírlapírónak akarok konkurenciát csinálni, amikor 35 napon ittlétem után én is írok a Monte san Micheláról: Tőlem a hegy oldala (pontos megállapítással 50—60 ezer töltenyt küldtem oda.)

Végig mászkáltam és mászkálom az egész terepet, ismerem majdnem minden követ, pedig azok nagyon változnak, mert az olasz mindennap szétlő egy csomó dekungot és mi éjszaka ismét felépítjük.

Bizonyos rendszer van az olaszok lövöldözésében, mi körülbelül tudjuk, hol lesz az olaszok következő lövése, ha az első megfigyeltük. Hát akkor bujunk jobbra-balra, ahogy lehet. Hisz ha gránátmentes kavernák volnának, de hogyan is lehetnének, lehet azt 4—5 méterre a sziklába bevágni? Mikor és mivel? Olyan ágyutűzben, amely itt van.

Tegnap éjszaka a következő sürgönyt kaptuk:

„Orómteljes bámulattal láttam tegnap az én bátor hatvanegyesemet kritikus helyzetben bátran és szépséggel beavatkozni és a szitnációt megmenteni. Tisztek és legénység fogadják legszívélyesebb köszönetemet. Dolgozzatok tovább így, minden visszautasított támadás egy lépés az ellenség végleges letöréséhez és egy dicsőséges békéhez. József főherceg.

Az offenzíva 35 napja alatt kaptunk ilyen írást már mindenfelől, kapott a legénység vagy 300 vitézségi érmet is. Itt vannak azok a küzdelmek, melyeket még nem ismert a világtörténelem!

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Mután tábori postautalványon az irásbeli közlemény sincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háborúból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen célból küldötték.

Hogyan kergették halálba Szerbiát.

(Pasics utolsó kísérlete. — A szerb király is a lövészárkokban harcolt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 29

Legutóbbi számunkban közöltük azt a rendkívül érdekes cikket, amelyet a Vossische Zeitung hasábjain írt E. Kutschbach német állampolgár, aki az ország agoniját Nisben élte keresztül. Kutschbach most így folytatja szenzációs cikkét:

Miután Mackensen megkezdte támadását Szerbia ellen, Pasics még egyszer megkísérelte, hogy érintkezésbe lépjen a központi hatalmakkal. Ekkor hirtelen bekövetkezett a bolgár mozgósítás. Nisben még nem voltak tisztában azzal, hogy ez Szerbia fenyegető veszedeleme, vagy pedig csak fegyveres semlegesség. Csak nehezen lehetett hozzászokni ahhoz a gondolathoz, hogy Bulgária a népek e küzdelmében Oroszország ellenségei mellett fog állni. De csakhamar megérkezett Nisbe az autentikus hír: Bulgária azért készülődik, megtámadja Szerbiát.

A bolgár mozgósítás hatása.

Lehetetlen vázolni azt a hatást, amelyet ez a hír Nisben keltett. Ha eddig voltak is véleményeltérések, ha voltak még a szkupstina tagjai közt is olyanok, akik a központi hatalmakkal való megegyezés mellett voltak — most minden oda volt. A Bulgária elleni, mélyen a szívekbe gyökeresedett gyűlölet elsöpört mindent s valamennyi szerbet egyesített egy jelszó alatt: megsemmisíteni a bolgár halálos ellenséget.

A négyesszövetség képviselői is megiettek mindent, hogy a szerbeket újra szorosban a szövetséghez kössék. Ellene mondtak ugyan a vezérkar (amelynek főnöke, Putnik, ugyan betegesen feküdt az ágyban, de azért éjjel-nappal figyelemmel kísérte az eseményeket, azokat katonai szempontból irányította) ama tervének, hogy a bolgár mozgósítást egy meglepetés-szerű és erőteljes előretöréssel megzavarják, de azt csak afeletti aggodalmukban tették, hogy a terv által az osztrák-magyar-németek elleni hadsereg gyengülne s ezáltal az a veszély származnék, hogy a szerbek ellenállása így nem tartana addig, ameddig a megígért segítség megérkeznék. A szerbek néhány napig hallgattak is ezekre a tanácsokra, ezután azonban Zajecsáron át mégis támadásba mentek a bolgárok ellen, miután erre saját biztonságuk érdekében szükség volt. Ezzel elkezdődött a bolgárok elleni háború.

Péter király a lövészárkokban.

Az első előretörést csakhamar visszavonulás követte: a bolgárok előrenyomultak nemcsak Zajecsárnál, de a makedón határon is, míg a német-osztrák-magyarok, dacára a szerbek hősi ellenállásának s dacára a több napig tartó esőzésnek, amely az utakat járhatatlanná tette, folytonosan tért nyertek. Szörnyű zürzavar támadt. A csapatokat éssz nélkül rendelték ide-oda. Az egyes hadseregrészek össze-vissza keveredtek. A frontok folytonosan eltolódtak. Sándor trónörökös Negotinba sietett, hogy megkísérelje megmenteni az oly fontos dunai összeköttetést Oroszországgal. Csakhamar meggyűződött azonban ennek lehetetlenségéről s a sújtva tért vissza a főhadiszállásra, Kragujevácsba. Péter király is elhagyta vidéki kaszáját, amelyet ősei szülőföldjén,

Topolában építtetett. Mielőtt távozott volna, az ottani templomban, amelyet családi temetőhelyül emeltetett, hosszú imát csesztett égnék. Mint a múlt évben a rudniki ütközet alkalmával, most is a frontra ment, hogy példájával feltűzelje katonáit. A lövészárkokban fektűve mindaddig tüzelt a király a fegyverével, míg az állás már tarthatatlanná vált s környezete kényszerítette őt, hogy hagyja el a csatateret. Kényeső szemekkel hagyta el a harcot, de azszal az elhatározással, hogy másutt ismét az ellenség elé veti magát. Fatalista léteére nem fél semmi veszedelemről s hányatott élte folyamán nem egyszer állt elébe a tütyülő golyóknak.

Menekülés Nisből.

Közben Nisben is tovább folyt az események. Pasics folytonosan ide-oda utazott Nis és Kragujevács közt, ahol a vezérkar székelt, amellyel gyakran tanácskozott. Ha Nisben volt, a négyesszövetség képviselői nem mozdultak sarka melől, rákényszerítették akarataikat, úgy, hogy csakhamar az a szólamód járta Nisben, hogy a szerb kormányzás a négyesszövetség képviselőinek a kezében van. A legünnepélyesebben ismételték, hogy az entente nem fogja cserbenhagyni Szerbiát s még idejében elegendő segítség fog érkezni. Sőt úgy állították be a dolgokat, hogy Bulgária támadása még javította a helyzetet, mert a négyesszövetség bizonyosra várható végső győzelmével Bulgáriát is letiporják s akkor Szerbia Makedonia végleges és biztos birtokába jut.

De Pasics mégis előre látta, hogy Nis csakhamar veszély fogja fenyegetni. A minisztériumok hivatalai csomagolták irattárukat, a bankok pénzeiket, a községi hivatalok aktáikat. Autó, vasut és szekér segítségével mindent elszállítottak, ami kevésbé fontos, vagy nélkülözhető volt, azt nagy máglyába az utcán égették el.

Az elmaradt olasz offenziva.

Előbb úgy volt, hogy a kormány. Üszkűbbe költözik, ahová néhány iroda tényleg el is költözött, ezután Pristináról beszéltek, majd Monasztírról és Kraljevórról. Valonát is emlegették, hogy legrosszabb esetben olasz protektorátus alatt oda költözik kormány. Tavasszal amikor a szerbek néhány albán helységet megszálltak s amikor még Olaszország és Szerbia közt nem volt még ellentét Dalmácia miatt, ezer és ezer makedón és albán paraszt segítségével Monasztírból és Ochridából kiindulással helyrsállították az Elbasszámba és Tiranába vezető utakat s azokat csapatszállításokra alkalmassá tették annál is inkább, mert akkor egy olasz segítő-hadtestről beszéltek, amely ez uton jött volna Szerbiába, hogy offenzívát indítson Ausztria-Magyarország ellen.

Azok a jelenetek, amelyek Belgrád első lövetése s az osztrák-magyarok tavalyi beütése alkalmával lejátszódtak, most megismétlődtek. Ezer és ezer menekült érkezett, akik ugyszólván semmit sem tudtak már magukkal hozni. A menekülők száma napról-napra növekedett. Csakhamar nem tudta már senki, hogy hol helyezték el ezeket a szerencsétleneket s amennyire lehetett, Nisből és környékéről tovább küldték őket Üszkűbbe, Monasztírba és a

Rigómezőre. A lakóság, amely az osztrák-magyar-német hadsereg dunai átkelésének első — különben jól eltákol — hírére még nyugodt maradt — most mindinkább izgatottabb lett. Egyik rémhír a másikat kergette. Ezalatt a négyesszövetség képviselői s a hatóságok azt a hírt terjesztették, hogy Szaloniki kikötőjében hatalmas angol-francia hadsereg szállott partra — számuk negyedórától negyedóra növekedett — s amikor Nis pályaudvarára tényleg megérkezett néhány francia katona, kitörő lelkesedéssel ünnepeleék őket.

A végső felvonás.

Két-három nap múlva azonban visszatért a sápadt félelem, amikor meghallották, hogy a bolgár hadsereg néhány ponton átlépte a határt s a szerbek a tulerő elől visszavonultak. A bolgároktól létek ugyanis a leginkább. Az a hír járta ugyanis — s ezt mindenki el is hitte — hogy a bolgárok megesküdtek, hogy bosszúból az 1913-i vereségért minden szerbet, aki kezükbe kerül, tekintet nélkül nőre és korra, lekaszabolnak. Most már Nisből is megkezdődött a menekülés. Egy egész nemzet, nép menekülőben volt! Miután még marhákat sem tudták magukkal vinni, kiverték őket a mezőkre, hogy maguk korcsák táplálékukat. Az osztrák-magyarok és németek szörnyettetteiről is beszéltek. Ezek a hírek, bármennyire veszélytelenek voltak is, hiteltre találtak s növelték a rémületet. E hírek hatása alatt a falusi előjárók dinamitot osztottak ki a nép között, hogy menekülésük előtt dugják a kályhába, hogy aztán amikor az ellenség tüzet akar gyújtani, explodáljon. Nem hallottam azonban egyetlen esetet sem, hogy a tervezett merénylet sikerült volna.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 2 órakor.

Páris. A balkáni események fejlődése Franciaországban növekedő elégedetlenséget kelt. A külügyi bizottságban Clemenceau felháborodással állapította meg, hogy Franciaország két hadtest helyett hármát már elküldött Szalonikibe, míg Anglia csak egy gyenge divíziót, Olaszország pedig semmit, habár Anglia és Olaszország a Balkánon jobban vannak érdekelve. A Bulgária elleni orosz hadjáratot senki sem veszi komolyan.

London. A Reuter iroda jelent Szalonikiből: A helyzet a Balkán fronton nem változott. A brit fronton nyugalom van. Az erősítések folyton érkeznek, de a hóviharok akadályozzák az operációkat. Pénteken francia és bolgár előőrsök néhány lövést váltottak. A hideg tél miatt a hadjárat valószínűleg hosszabb időre szünetelni fog.

Berlin. A Lokalanzeigernek jelentik Hagából: Athéni távirat szerint görög kormánykörök kijelentették, hogy a helyzet válságos lett. Nagy elővigyázatosság szükséges.

Athén. A Havas ügynökség jelent: Tegnap nyújtották át a négyesszövetség követeknek a görög kormány választását a négyesszövetség legutóbbi jegyzékére.

Görögország az entente csapdájában.

(A veszélyben torgó semlegesség. — Konstantin király adott szava.)

Ujiratt tudósítás.

Athén—Bern, nov. 29.

Egy semleges ország politikusa a balkáni helyzetről beszélgetve Görögországról és az entente tárgyalásairól a következőket mondta:

— Görögország helyzete példátlanul súlyos és kritikus. Ha nem fogyverni le a területére visszasszorított szerb és szövetséges seregeket, úgy feladta semlegességét, mivel operáló bázisul szolgál a szövetséges seregek számára, de kiszolgáltatja magát a háború minden nyomorúságának és pusztulásának is. Ha viszont szembe helyezkedik az ententével, a máltai flotta bombázni fogja a görög partokat és ezzel arra kényszeríti az országot, hogy uiból csak feladva semlegességét, a központi hatalmak támogatását keresse. Az entente a görög partok bombázásával nem sokat nyerne, mert bizonyos, hogy, amint az első angol és francia ágyú a görög partokon megszólalnak, az a 120 000 főből álló expedíciós sereg, mely már Görögországban van, olyan csapdába került, melyből nincs menekülés. Ezt jól tudják a szövetséges hatalmak és nézetem szerint ezért kétszer is meggondolják, mielőtt tervezett utiára az egyesület angol-francia flottát Maltából elindítják. A középponti hatalmak abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy bármiként is alakuljon ki a görög helyzet, ők semmiképen sem huzhatják a rövidebbet.

Görögország a háború pusztításától fél.

Bern, november 29. A „Temps” londoni levelezője azt jelenti, hogy valószínű, hogyha a szövetséges seregek már görög területen lesznek, a görög kormány követelni fogja, hogy a küzdelmet itt ne folytassák, hogy Görögország ne legyen kitéve a háború pusztításainak. Ez a kívánság nem egyéb, mint az internálás egy formája és természetesen figyelembe sem lehet venni. A „Temps” figyelmeztet arra is, hogy a mozgósított görög hadsereget nem az ország határaitra küldték, hanem Szaloniki körül pontosították össze. A görög seregek olyan pontokat foglaltak el Szaloniki körül, amelyekből az angol-francia csapatok szabad akóráját egészen megakasztják.

Görög ellenes tüntetés Szalonikiben.

Bécs. A Südslavische Korrespondenz jelenti Szalonikiből: Basserat Albert francia mérnököt Szalonikiben letartóztatták. Basserat az Olympia szálló éttermében nyilvánosan a görög trónörökösöt szidalmazta, gazembernek nevezte, a görög tiszteteket boche-oknak, a görög nemzetet degenerált fajnak mondta. Egy görög ezredes, akit behívtak a terembe, rendőrséget hivatott és a rendőrök erőszakkal elvitték az izgatott franciát, akit haditörvényszék elé állítanak.

A görög király szava.

Lugano. Denis Cochis francia miniszter a Corriere della Sera athéni levelezőjének kijelentette, hogy Konstantin király szavát adta, hogy a görög csapatok sohasem fognak semmit a szövetséges csapatok ellen osekedni.

Legyűlölt görögök.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitung jelenti Szalonikiből: A görög lapok jelentik, hogy 16 görög nemzetiségű katonát, akik a szerb hadseregből megszöktek, monasztiri bolgár előkelőségekkel együtt a szerbek agyonlőttek.

Az első jég.

(Novemberben korcsolyáznak Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, november 29

Novemberi jég... Arad legelső benschüttei is alig emlékeznek rá, mikor volt ez utoljára. Mikor történt meg a baktis- és diákvilágban forradalmi lelkesedést keltő esemény, hogy a Fehér Keresztrel szemközt már novemberben kitűzték a kopott betűs, fekete táblát:

A jégpálya nyitva van.

A korcsolyázó sport már ennél a táblánál kezdődik. Messziről kigisztálni a tábla felírását — ez egyike a legkedvesebb téli szórakozásoknak.

Horribilis összegű fozadásokat kötöttek már erre a táblára, ezéaz heti zsebpénzek usztak már el a messziről csak nehezen felismerhető betűkön. De ez a játékos szenvedély rendszerint csak késő télen fejlődhetett ki. Almodni is ki merte volna, hogy már novemberben lehessen korcsolyázni?

Az idén megtörtént a csoda. Hősapkás, szweateres leányok, karjukon korcsolyát csörgető diákok, elegáns és sebesűt katonatisztek tödültek a korcsolya-egyesület pályájára, amelynek nagy részét megnyitották már ma reggel a közönség számára. Fény és vidámság költözött ismét az öreg kioszkba és akik nyáron csak a tennisz tűzépárbaja alatt flörtölhettek, most korcsolyázás közben kzzel oghatóbb közeli harcra térhettek át. Hidegtől kipirult arca, csillogó derűs szemekkel, boldogan adták át magukat a korcsolya hívei a szokatlanul korán kezdődő sportnak, déltől estig vidáman ivelték a sima jeget. A pálya már az első napon is igen jó volt és alapos kilátás van rá, hogy az idén olyan szazon lesz, amilyen már régen nem volt. Vadász körökben különben már hónapokkal ezelőtt megjósolták, hogy az idén kemény, erős tél lesz. Már szeptemberben észrevették, hogy a rókka szőrméje állítólag durvább, vastagabb, mint máskor és ezt úgy magyarázták, hogy a tél hideg és tartós lesz, mert a gondvis lés ilyenkor szokta malegebb ruházattal ellátni az állatokat.

A háború hatása meglátszott a jégpályán is. Fatal emberek kevesen voltak, főleg leányok és diákok és néhány katona, köztük olyanok is, akik a Kra hegyesúrain mar hozzászoktak nyáron is a téli sportokhoz és ezeknek nem volt újsg a novemberi korcsolyázás.

De hogy a civileket milyen váratlanul érte ez, azt bizonyítja az is, hogy mára még a büffét sem lehetett felállítani. Visszterve a harcászati példához, ezt úgy lehet kitejezni, hogy a trén elmarad. A jégen küzdő felek így nem meríthettek új erőt, ha eláradtak a közdelemben, a csarnokban melegedő gardék és mamák pedig csak szemüket táplálhatták, gyönyörködve az előttük mozgó tarka, színes képben.

Az első jégnapon a következő leányok neveit sikerült feljegyeznünk:

Havas Böske, Opre Jenny, Kilyényi nővérek, Raicu Főri, Berger Rózi, Herbay nővérek, Pick Annus, Schmidt Rózi, Klein Elly, Ispravnik Tici, Klein nővérek, Bücher Ilonka, Cserépy nővérek, Salgó Pri, Száll Ede h Vaida Olos, Wolf Bózi, Mirosi nővérek, Jancsóvícs nővérek.

(f. l.)

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Budapest, A Pester Loyd jelenti a sajtószállásról. Offenzivánk Montenegro ellen lassan előhalad. Az ellenség ellenállást fejt ki, hogy a szerbek visszavonulását lehetővé tegye. A bolgárok üldözik a szerbeket Prizrend irányában Alig nyolcheti offenzivánk alatt a szerbek 120.000 foglyot, százezer halottat és sebesültet, 540 ágyut vesztek. A szerb hadsereg maradványa alig nyolcvan ezer ember. Ezen kolosszális sikert aránylag a legeseklyebb veszteséggel értük el a világháború összes eseményei közül.

Az orosz fronton nagyobb események nem történtek. Nagy hideg uralkodik, de csapataink a jól kiépített fedezékekben keveset szenvednek.

Az olasz fronton a negyedik Isonzo csata változatlan heves-séggel folyik ma is. Az összes támadásokat véresen visszavertük és ismeretes, hogy még mindig változatlanul bírjuk azt a vonalat, amelyet csak előállásnak tekintettünk és a mely mögött erősen kiépített állásunk van. Csapataink hősiessége az előállásokat is bevehetetlen várrá alakította ki, melyen immár negyedszer hiúsul meg a hatalmas olasz offenziva.

Athen. Az Havas ügynökség jelenti: A négyes entente képviselőinek tegnapi lépése azt célozta, hogy ama könnyítések, amelyeket azért követeltek, hogy a szövetséges csapatok szabad mozgást nyerjenek Macedóniában, pontosan körüírassanak, mert az első jegyzekben ezekről csak általánosságban volt szó. Ezt úgy értik, hogy a szövetségesek mozgási szabadsága magában foglalja a csapatszántás és élelmezéshez szükséges közlekedési utaknak használatát, továbbá, hogy a szövetségesek hajónak bizonyos közlekedési szabadság biztosítassék. A lapok szerint valószínű, hogy a görög kormány, mielőtt a jegyzékre válaszolna, tanácskozni fog a görög vezérkarral.

Páris. Kitchener Rómából, visszaérkezve ide érkezett. Poincare elnök Szinsky orosz tábornokot fogadta.

Lugano. A Secolonak jelenti Bukarestből. Az orosz kormány megnyugtatta a roman kormányt a roman határon történt csapatkoncentrációk ügyében. Mint hírnk, Oroszország újból megkérte Bratianut, hogy a csapatokat engedje át Romanian. Bratianu kiterően válaszolt, az orosz kormány azonban határozott választ kért, mire Bratianu kijelentette, hogy Görögország példáját fogja követni.

Lugano. Az olasz lapok élénken kommentálják Hartmann kölni érsek Rómába való érkezését és kapcsolathozzáközelítésével. A Vatikán lapja, az Osservatore Romano az érsek utazását kizárólag a konzisztórium ülésével hozza kapcsolatba.

Ha izletes és jó mézes süteményeket szeret, úgy látogassa meg a Szabadság-téren URANIA épületben levő mézeskalácsos üzletemet, ahol finom gyümölcskenyeret és teasüteményeket is nagyban és kicsinyben legjutányosabban nagy választékban árultok. Hadbavonultaknak legalkalmasabb küldemény. Szives pártfogást kér, kitünő tisztelettel: — Weichelt János, mézeskalácsos.

dult hallgatóságához, hogy a magyar nők háboru utáni feladatairól beszéljen az aradi nőknek. Az írónő szubtilis, finom egyénisége olyan volt, aminőknek írási után gondolták, amit mondott: abban gondolatokat, a lelkek mélyére tekintő eszméket hozott, azonban az utazással járó törődés és indiszpozíció rövidebbre szabta előadását, mint azt tervezte. Azt, amit a kisebb türelmetlen és a hátsóbb sorokban nyugtalankodó közönség hallhatott, csak elismerő taps fogadhatta.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi november 30-án:

B) Bérlet. B) Bérlet.

A legénybuccu.

Operetta 8 felvonásban.

Kassza este 4,5 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporoggyára és temetés rendező vállalata.

Csatáry Weizer Sarolta és Csatáry Weizer Margit férj. Krombügel Leonidné mint leányai; Leonid veje a saját, valamint rokonai és jóbarátai nevében is mélyen megtört szívvel tudatják a forrón szeretett legjobb édes anyja

özv. Csatáry Jenőné

szül. Weizer Irmának

f. évi november hó 28-án életének 50-ik évében, hosszas szenvedés, egy jótéteményekben eltöltött élet után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

A megboldogult kedves halott földi maradványai november hó 30-án délután 3 órakor, Kápolna utca 15. számú gyászházban a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint fognak beszéltetni és a felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-missa áldozat a boldogult lelki üdvéért december hó 6-án d. e. 10 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák templomában az egok Urának bemutatni.

Pihenése eszöndez, emléke áldott legyen!

Arad, 1915. november hó 29.

Krombügel Leonidné szül. Csatáry Weizer Margit, Csatáry Weizer Sarolta, leányai. Krombügel Leonid, veje. Baró Vecsey Jenő és neje szül. gróf Alberty Hilda, unokatestvérel. 121

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

On egy jótéteményt

gyakorol, ha a harmadon levő hős katonáink küldeményéhez 1—2 doboz Fay-léle valódi sodeni ásványpastillát mellékel. 3348

APOLLO SZÍNHÁZ.

1915. november hó 30-án kedden

A Nordisk Films Comp. szenzációs ujdonsága:

A haldoklók nem hazudnak

társadalmi dráma 3 felvonásban.

Főszereplők:

Elsa Fröhlich, Ebba Thomsen, A. Hertel

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Fajalmák.

Jonathán, Batul, Sikulai Ranett, Bór, Vanília, Törökbatint, Sövári és Citromalma kicsinyben és nagyban legjutányosabb árban kaphatók

Káli Ferenc

gyümölcskereskedésében, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 4501

Hatóságilag engedélyezett patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintéshez ajánlok patkány- és egérintősz-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintősz bacillus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine“

vegyészeti laboratórium

Arad, Tabaídi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10—45. 221

243—1918. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbíróságnak 1914. évi V. 384 számú végzése következtében dr. Veliczu Romolusz ügyvéd által képviselt Pop Petru Pavel javára, ellen 888 kor. 50 fillér s jár. erejéig 1915. évi július hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfogott és 700 koronára becsült következő ingóságok, a m. csikók szóna stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróság V. 2716/915. sz. végzése folytán 888 korona 50 fillér tőkekövetelés, és eddig összesen 215 kor. 70 fillérben bíróság mármegállapított költségek erejéig, Kisjenőn a közjegyzőháznál leendő megtartására 1915. évi december hó 7-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kisjenőn, 1915. november hó 26. napján.

Balassa,

kir. bír. végrehajtó.

4087

Üzlet megnyitás!

Posztó raktár
ARAD, Zrínyi-utca 1. (Báró Bohus-palota.)
Apollo Színház mellett.

Teljes katonai felszerelési cikkek!

Öltönyök és télikabát szövetek.
Férfiszabók részére béliésárak.

Mindenemű katonaszövetek jutányos árban.

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

Utban van
egy hatalmas csók Radomra. Zsuzsától. 4685

Középkora uriember
német társalgási órákat óhajt venni, hetenként háromszor, kellemes modoru fiatal, művelt nőtől. Ajánlatokat „Társalgás” jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 4671

Luciáa.
Nincsen a napnak egyetlen perce, hogy Imádott Eseményképem előtt nem lenne. Csak egy remény táplál? Istenke vele. Legsz. üdv. 4676

Karim!
Nézzél fel a csillagokra, hol estéknként édes szempárodát keresem. Sugjad a kérdést: „Igen” és megtsáld a választ „nagyon” Julcsa. 4684

Szép asszony tisztelője.
Ismét elnéstem a Fehér Kereszt kávéházban szolid szépségét. December hatodikán visznek katonának, kérem engedje, hogy megismerhessem és kezelt csókolhassam addig, hisz ezzel hátralevő napjaimat boldoggá teszi. Sorait várja kézcsoókkal, szerdán vagy csütörtökre a kiadóhivatalba David János. 4690

ELLÁTÁS.

2 személyre
teljes ellátás és jó házi koszt kioldásra kapható, Sárosy-u. 7. szám. 4688

OKTATÁS.

Eine deutsche Lehrerin
wünscht deutsche Lektionen zu ertheilen. Ferenc tér 7. sz., álló 2. 4428

ÜZLETEK.

Aradmegyében
vasúti állomáshoz közeli községben szatócsüzlet és kocsmá, bevétel miatt, intányon áron átadó. Közelebb Reich S, Paris-utca 1., telefon 717., Aradon megközelíthető. 4680

Piacféren
30 év óta fennálló jó menettelű fűszer üzlet, bevétel miatt kedvező feltétellel átadó. Cím a kiadóban. 4651

2 fizethetőség
lakással esetleg annélkül, József főherceg-ut 7 sz. alatt kiadó. Ertekezni lehet, Pöstenberg-u. 17. 4433

INGATLAN.

Eledő
Hona-utca 2 számú ház, mely áll: 8 ucai szoba, előszoba, konyha, fürdőszoba, mellékhelyiségek és sárga gyümölcsös kerttel. 4645

ALKALMAZÁST KERES.

Egy jómegjelentésű
szobaleány azonnali belépésre állást keres. Andrányi Károly-utca 11-12. sz. 4672

Hadmester
30 éves férfi, 2-3000 korona óvadékkal, raktárosok, esetleg pénzügyi állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4678

Gyakorlott
elárúsítóné ki állandóan üzletben volt, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 4649

ALKALMAZÁST NYER.

Egy ügyes bejárónőt
keresek. Bog. ch. Rákóczi-utca 7. 4674

Egy ügyes fiatal segéd
azonnali belépésre kerestek Luttwák József üzletében, Asztalos Sándor-u 8. 4677

Egy ügyes tanulóleány
felvétetik Roth Testvérek papírkereskedésében. 4679

Szerény igényű német leány
kerestetik, házi dologra. Cím a kiadóhivatalban. 4692

Ügyes megbízható
vas, fűzőes segédet keres Weisz János, Marosilva. 4665

Ügyes
megbízható könyvelő vagy könyvesítő, aki levelezésben és gépirásban írásban azonnal alkalmazást nyer Adler Hugó írodájában Weitzer János-u. 1. sz. 4664

KÜLÖNFÉLE.

Elvesztett
egy karcot óraszerkezettől, az Andrányi téren, a Forray-utca felől a Széchenyi-utca felé. A lecsúsztatott megtaláló kéreik Graller J. 66 Fia ékezetüzletében áadni, hol is a titokban részesül. 4691

Pompás samatu rumot
készítünk a Földes és Hehs-féle Eumessencia-ból. 6 deci szeszhez öntsünk 4 deci vívet, 1 kis üveg rumessenciát. ára 80 fillér és kész a legfinomabb, legkellemebb samatu rum. — Földes gyógyszer-tár, Hehs gyógyszer-tár, Batthyány-u. ca. 12

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Püstit liba comb
külföldi 8 korona, füstölt liba mell kilója 10 korona. Kapható Augentürk Ferencné, Tótkői Imre-utca 15. 4654

Barga bagaria,
lack, valamint az összes divatbetétes cipők tisztításához a legjobbat szer az „Eos Cera” kapható Aradon kizárólag a Cipő Törszében. 8406

Fa fűrészelőgép

8 lóerős, teljes üzemképes állapotban, eladó Klein Adolfnál, Bercsényi Miklós-u. 17. 4688

Őszi Divat Album

1000 ábrával kor. 2.40 Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 781

Mérsani császárkörte

szőlő, többféle alma, citrom és más délgümölcsöt ajánlok. Galler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér Kereszt épület. 4599

Kitűnő minőségű

TEA

1/2 kiló 8 korona.

Portea 1/2 kiló 8 korona.

Kapható

Hajós Józsefnél
Arad, Csernovits Péter-utca 25. sz.

**Szappan,
Gyertya,
Gyufa,
Gépfaggyu,
Gépolajok,
Focsikenőcs,
Zsiradékárak és
Petroleum**
nagy raklára
Hubert József
Arad, Szabadság-tér.
Telefon 262. sz. 3252

Eladó

egy 163 cm. magas, kicsit derese, sötét pej, 5 éves, Gróf Károlyi Gyula tollvér menesből származó Primusz ivadék

ménló

(lovagolni is lehet) 4000 koronáért; egy 165 cm. magas, deres, 10 éves, szelid

hátasló kanca

2000 koronáért. Komoly vevőknek a lovak megtekintésére kocsit küld Magyarbányhegyes állomásra özv. Jakabffy Zoltánné gazdasága, posta Dombiratos. 4679

Költözők figyelmébe!

villany bevezetéseket, csillár átszereléseket jutányosan végez 481

Kalmár József
villanszerelési vállalkozó
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Nagyszorúken bavit a haretaran kúddéknél és általában mindenkinél mint legjobb

Tájdalomszillapító beörzseőse

meghűlés, rheuma, kúszvény, influenza, verok, mell- és hátfájás mb. esetekben

Dr. Richter-féle

Hergony-Liniment. 82111

Hergony-Pain-Expeller pótléka

Gregge 2-10, 1-40, 1-1

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „ARADY ORSZÁGOS” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága 1, Károlyi-utca 6.

Raportkelti értéklés.

8809

URANIA

Kedden és szerdán

a szezon legnagyobb sikere:

Legénybucsu.

(Herr ohne Wohnung).

Vezérszerepet töltenek be
a világhírű

TURUL-CZIPŐK

“TURUL”

CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-
gyobb cipőgyára.

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás.
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:

Arad,
Minorita-palota.

Ujkovács műhely

Elfogadok lóvasalást, új kocsik készítését és javítását, meső- és földművelési szer-
számok és minden e szak-
mába vágó javításokat. Pon-
tos és gyors munka. A nagy-
érdemű köszönet b. pártfogá-
sát kérve, maradtam kiváló
tisztalattal. 4428

Kormon Gyula

kovácmester,

Akác-utca 10. sz.

Ajánlok

prima

bükhasáb tűzifát

azonnali szállítással, waggontéte-
lekben, míg a készlet tart.

ADLER HUGÓ IRODA

Arad, Weitzer János-utca 1.

Olcsó pénzért

Jól világítani

csak villanyal lehet.

Mindennemű villany-
bevezetést, csillár át-
szerelést a legjutányo-
sabbban vállal 4427

Hammer Vilmos

Arad, Szabadság tér 58.

Telefon sz. 86.

Goity János

úri és női cipészete

Arad, Deák Ferenc-utca 8. szám.

Készít

úri és női cipőket

a legegyszerűbb és legegénysebb
kivitelben.

Tiszti csizmák

és bakkancsok

Jutányos áron készíttetnek, a leg-
rövidebb idő alatt. 4235

285-1915. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bír. végre-
hajtó ezennel közhírré teszi, hogy
a batonyai kir. járásbírósnak
1915. évi V. Pk. 409/4 sz. vég-
zése folytán dr. Hercsogh Henrich
békéscsabai ügyvéd által képvil-
selt Phoenix biztosító társaság
békéscsabai főügynöksége végre-
hajtató részére Zsófia Józsefné
kassaperpusztai lakos végrehajtást
szenvedett ellen 186 K 86 fill. törke-
követelés s jár. erejéig elrendelt
kielégítési végrehajtás folytán al-
peresétől lefoglalt és 2250 koro-
nára becsült ingóságokra a batto-
nyai kir. bíróság 1915. Pk. 409/4
számú végzésével az árverés el-
rendeltetvén, annak a korábbi
vagy felülfoglaltatók követelése

erejéig is, amennyiben azok tör-
vényes zálogjogot nyertek volna,
alperes tanyáján Kassaperpuszta
Lukács Géza-féle földön leendő
megtartására határidőül 1915. évi
december hó 6-ik napján d. n. 1/3
órája kitűzetik, amikor a bíróság
lefoglalt 250 kocsit busa hordásra
s egyéb ingóságok a legtöbbet igé-
rőnek készpénzfizetés mellett, szük-
ség esetén becsáron alul is el fog-
nak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az
elírvendő ingóságok vételárá-
ból a végrehajtató követelését meg-
előző kielégítettséghez jogot tart-
nak, hogy amennyiben részükre a
foglalás korábban eszközöltetett
volna és ez a végrehajtási jegy-
szkönyvből ki nem tűnik, elsőbb-
ségi bejelentéseiket az árverés
megkezdéséig alulírt kiküldöttél
írásban vagy pedig szóval bejelen-
teni el ne mússassák.

A törvényes határidő a hirdet-
ménynek a bíróság tábláján tör-
tént kifüggesztését követő naptól
számíttatik.

Kelt Battonyán 1915. évi no-
vember hó 22. napján.

Gróff,

4275

kir. bír. végrehajtó.

Cognac,
Likörök,
Szilvorum,
Törkölypálinka,

Tea és Rum

jutányos áron kaphatók:

Körösvölgyi Pálinkarakartár,
Lloyd-palota. 4280

Hirdetmény.

Az erdőskereki jegyzőségnél (Arad megye) a jegyzői teen-
dőkben teljesen jártas lehetőleg nős egyén azonnali alkalmazás
mellett, illetőleg azonnali belépéssel alkalmazást nyer. Fizetés
havonként 100 kor. laktár fejében 18 kor. havonként és az
összes mellékjövdelem.

Erdőkerek, 1915. november 27-én.

Ardeleán Elek

4278

Jegyző.

Eladó

zsirt,
szalonnát,
szappant

(4-5 évtől)

burgonyát

nagyobb mennyiségben, valamint
vessek is. 4289

Kalmár Endre

Arad, Asztalos Sándor-u. 5.
670. Megyei telefon 670.

Kisebb vidéki takaré-
pénztár mielőbbi belé-
pésre

pénztárnokot

keres,

ki a román nyelvet érti.
Nyugdíjat élvezőnek
igen alkalmas. Ajánla-
tok fizetési igényvel
kéretnek „Hadmentes
4689.” jellegére. 4289